

Stadt Oldenburg (Oldb.)

Gemeente Groningen

„Oldenburg en Groningen - succesvolle partners in Europa“

10-puntenprogramma voor de strategische coöperatie van de steden Groningen en Oldenburg 2008-2012

verdiepen – versterken – verduurzamen

preambule

Oldenburg en Groningen hebben veel gemeen. Beide steden vertonen soortgelijke structuren en zijn centra van regio's met dynamiek en economische groei. Tal van voorzieningen op het gebied van wetenschap, onderwijs en cultuur dragen bij tot een innovatief klimaat met een hoge levenskwaliteit en een grote attractiviteit. Momenteel zijn Oldenburg als “Stadt der Wissenschaft” en Groningen als „city of talent“ bezig om zich nationaal en internationaal steeds verder te profileren. Groningen en Oldenburg zijn elk op hun eigen manier voorbeelden van moderne, levendige steden die een nieuwe urbaniteit ontplooiën. Daaruit ontstaan draagvlakken voor de toekomstige coöperatie. Tegelijk kunnen Oldenburg en Groningen een sterke as van een stedengordel vormen in een Noord-/Noordoost-Europa dat steeds meer één wordt.

Tussen de twee steden bestaan al jarenlang een diepe vriendschap en een intensieve samenwerking; deze vinden inmiddels hun neerslag in tal van gemeenschappelijke activiteiten en projecten. Deze coöperatie is publiek bezegeld in de samenwerkingsovereenkomst tussen Groningen en Oldenburg (1 oktober 1989) en in de gemeenschappelijke Intentieverklaring (22 december 2006).

Met het onderstaande „10-puntenprogramma“ willen we de tot dusver bestaande samenwerking in een ruimer perspectief plaatsen. Onder het motto „verdiepen, verstevigen en verduurzamen“ worden tien terreinen van toekomstige samenwerking overeengekomen en worden er doelstellingen geformuleerd. Bij elk van deze terreinen worden in de *Bijlage* voorbeelden van huidige samenwerking gegeven en worden gemeenschappelijke ideeën voor de toekomstige samenwerking gepresenteerd. De tien gebieden van samenwerking zijn:

1. Samenwerking op bestuurlijk gebied
2. Stedelijke en regionale ontwikkeling
3. Economie
4. ICT
5. Energie-, klimaat- en milieubeleid
6. Europese en internationale samenwerking
7. Wetenschap en onderwijs
8. Sociale zaken en welzijn, jeugd en sport
9. Toerisme en marketing
10. Cultuur

Het is de bedoeling dat de bestaande banden op deze terreinen nauwer worden aangehaald en dat er een impuls wordt gegeven voor nieuwe samenwerkingsprojecten tussen ambtelijke instanties, instituties, instellingen op het gebied van wetenschap, cultuur en onderwijs, bedrijven en tussen de burgerbevolking van beide steden. De meerwaarde voor beide steden berust in een intensief samen-zijn op tal van niveaus, dat door Europese subsidiemogelijkheden dient te worden ondersteund. Aldus leveren de beide steden een bijdrage voor het naar elkaar toe groeien in Europa.

1. Samenwerking op bestuurlijk gebied

Er wordt een regelmatige uitwisseling tussen de stadsbesturen van Groningen en Oldenburg en tussen de politieke organen gepland. Een keer per jaar vindt er ofwel een gemeenschappelijke zitting van de gemeenteraden plaats ofwel een gemeenschappelijke vergadering van de bestuurscommissies (dan wel van het college van burgemeester en wethouders en de griffie)

Bovendien overleggen de met elkaar vergelijkbare bestuursafdelingen en commissies van de beide steden over inhoudelijke of organisatorische aspecten. Door wederzijdse uitwisseling van personeel worden de banden aangehaald en wordt de gang van zaken omtrent het besturen van de burens transparent.

De ambtelijke instanties ondersteunen coöperaties op gebieden die buiten het ambtelijk bestuur liggen en zien zichzelf als impulsgevers voor nieuwe contacten.

2. Stedelijke en regionale ontwikkeling

Op het gebied van de stedelijke en regionale ontwikkeling is er veel belangstelling voor om van elkaar te leren en samen strategieën te ontwikkelen voor de toekomstige uitdagingen. In dit kader bestaat reeds sinds geruime tijd op bestuursniveau een „collegiale kring“. Daarbij gaat het bv. om beleid ten aanzien van binnensteden en wijken of om de vraag hoe in te spelen op de demografische ontwikkelingen. Hieruit kunnen ook concrete projecten worden ontwikkeld.

Op grotere schaal gezien vertonen beide steden parallellen in hun functie als urbane centra, door hun betrokkenheid in regionale verbanden als de Regio Groningen-Assen en de Metropolregion Bremen-Oldenburg in het Noordwesten.

In hun functie als regionale grootstedelijke centra maken beide steden zich sterk voor uitbreiding van de infrastructurele verkeersverbindingen, bv. voor een verbetering van de spoorwegverbindingen van en naar Oldenburg en Groningen.

3. Economie

Groningse en Oldenburgse bedrijven hebben de stap naar de partnerstad reeds gezet, in de vorm van gestarte ondernemers, verrichte investeringen en geleverde diensten. De regionale en interregionale bedrijfsbeurzen worden door het bedrijfsleven als contactmogelijkheden goed benut. Bovendien vindt er reeds uitwisseling plaats via netwerken, bv. op het gebied van ICT en energie of tussen exportbedrijven. Ons doel is het deze banden nauwer aan te halen en de contacten ook in andere netwerken uit te breiden.

Het beleid ter stimulering van de economie blijft gericht op verduurzaming en uitbreiding van de contacten. Door het aanbieden van contactmogelijkheden wordt samenwerking tussen bedrijven geïnitieerd.

Het vestigen en oprichten van bedrijven in de partnersteden dient te worden ondersteund door een actief management (one-stop-agency). Een opening van de arbeidsmarkt in beide richtingen is gewenst.

4. ICT

In beide steden is de ICT-sector een steunpilaar voor economie en wetenschap. Sinds de „Eerste ICT-bijeenkomst Oldenburg-Groningen 2005“ is er sprake van een regelmatige uitwisseling. Partners in Groningen zijn het ICT-Platform en de SIOG (Stichting ICT Onderzoek en Ontwikkeling Groningen) en in Oldenburg het OFFIS (Institut für Informatik) alsmede het door de gemeente Oldenburg opgezette ICT-netwerk „medienfelder“.

Doelen van de samenwerking zijn gemeenschappelijke (Europese) projecten waarin wordt gewerkt aan de „digitale stad“ (wireless city), gemeenschappelijke vakbeursbezoeken en een grensoverschrijdende merkenontwikkeling. De opbouw van een ICT-as Groningen-Oldenburg-Bremen met de inrichtingen ICT, OFFIS en TZI (Technologie-Zentrum Informatik aan de Universität Bremen) moet krachtig worden aangepakt.

Op het gebied van e-government kan uitwisseling van ervaringen tussen automatiseringsdeskundigen in de bestuurlijke sector voor beide zijden voordelen afwerpen. Denkbaar zijn gemeenschappelijke web-presentaties en het samen ontwikkelen van procedures voor het gebruik van standaardsoftware.

5. Energie-, klimaat- en milieubeleid

In beide steden vormen energie, klimaat en milieu sinds vele jaren strategische zwaartepunten van het milieubeleid en de bevordering van de economie. Met elkaar vergelijkbaar zijn de programma's 'Duurzame Stad' in Groningen en de 'European Energy Award' voor Oldenburg. Tussen de netwerken Energy Valley en het Oldenburgse Energiecluster OLEC bestaat sinds eind 2005 een regelmatige uitwisseling, die nog nauwer zal worden aangehaald. Ook de uitwisseling tussen de Agenda 21-groepen dient verder te worden ondersteund.

Gemeenschappelijke projecten op het gebied van duurzaam en energiezuinig bouwen dienen ook op een breder Europees niveau te worden uitgevoerd en begeleid. Ten aanzien van scholing op het gebied van energietechniek, daaronder inbegrepen opleidingen en bijscholing, wordt met het oog op de grote behoefte aan vaklieden gestreefd naar een nauwere grensoverschrijdende afstemming.

6. Europese en internationale samenwerking

De coöperatie Groningen-Oldenburg werpt ook in een groter ruimtelijk verband niet te onderschatten voordelen af. Op het niveau van de Nieuwe Hanze Interregio (NHI), in een Noord-Europese stedengordel, in INTERREG IV B Noordzee of in Europa als geheel kunnen Groningen en Oldenburg gezamenlijk optreden als projectpartners of projectinitiators. Ook een uitbreiding van de coöperatie met andere stedenbanden die Groningen en Oldenburg onderhouden, zou nader moeten worden onderzocht.

Zeer vooruitstrevend binnen Europa zijn de trilaterale vriendschapsverdragen van Groningen en Oldenburg met de steden Tianjin en Xi'an in China, die tal van mogelijkheden voor economie, cultuur en toerisme beloven, waarmee deze steden ook internationaal uitstekend aan de weg timmeren.

7. Wetenschap en onderwijs

De betekenis van de wetenschappelijke infrastructuur met goede universiteiten en vooraanstaande onderzoeksinstituten in Oldenburg en Groningen neemt duidelijk toe. Tussen de universiteiten is er op het terrein van het onderwijs reeds lange tijd sprake van een succesvolle samenwerking (voorbeeld: de gemeenschappelijke "Hanse Law School"). Sinds kort werkt bovendien de Hanzehogeschool met de Oldenburgse ziekenhuizen samen in een studierichting gezondheidszorg.

Beide steden ondersteunen de uitbreiding van de coöperatie op het gebied van onderzoek en onderwijs en het opbouwen van gemeenschappelijke studierichtingen met internationale diploma's. Bij de jonge mensen is er voor een studie of een opleiding in de naburige partnerstad een duidelijke belangstelling te constateren, die door de steden navenant wordt ondersteund.

Beide steden werken eveneens samen in het toegankelijk maken van wetenschappelijk onderzoek voor de bevolking. In de prijsvraag „Stadt der Wissenschaft“ was ook Groningen betrokken, er zijn samen ideeën ontwikkeld. Deze grensoverschrijdende samenwerking heeft de jury overtuigd. Ook in de verwezenlijking van het programma Übermorgenstadt in 2009 zullen Groningen en Oldenburg nauw samenwerken.

8. Sociale zaken en welzijn, jeugd en sport

Op deze gebieden kan de samenwerking leiden tot een duurzame maatschappelijke verbondenheid van de Groningse en de Oldenburgse bevolking. De uitwisseling en de samenwerking van diverse sociale en maatschappelijke initiatieven van beide steden dient te worden ondersteund.

Tussen verenigingen, beroepsgroepen en instellingen op het gebied van onderwijs, muziek, sport, hobby's enz. bestaan reeds jarenlang contacten en gezamenlijke activiteiten. Het is van belang deze te ondersteunen en impulsen te geven voor projecten. De sportieve betrekkingen dienen nauwer te worden aangehaald, bv. door middel van een „Gronings-Oldenburgse sportdag“.

9. Toerisme en marketing

We willen bereiken dat de mensen uit de naburige partnerstad vaak bij elkaar op bezoek komen, in het algemeen en bij bijzondere evenementen, waarvoor speciaal voorlichtingsmateriaal wordt ontwikkeld. Bij bijzondere evenementen presenteren de steden zichzelf in de partnerstad of op beurzen. De steden maken reclame voor elkaar, bv. via de websites.

De toeristische organisaties intensiveren hun samenwerking. Voor bepaalde doelgroepen kunnen gemeenschappelijke bezoekprogramma's worden ontwikkeld. Hierbij kunnen ook reisbureaus en luchthavens/carriers worden betrokken.

Bij grotere evenementen dient de partnerstad zoveel mogelijk te worden betrokken. Er worden ideeën ontwikkeld voor gemeenschappelijke creatieve stadsprojecten.

10. Cultuur

De steden stimuleren een nauwe samenwerking op het gebied van toneel, kunst, muziek, literatuur, film, fotografie en media. In deze geest zouden de Groningse en Oldenburgse culturele instellingen en onderwijsinstellingen met elkaar contacten moeten opbouwen. Bij bijzondere evenementen wordt nagegaan of de partnerstad kan worden betrokken.

De intensieve samenwerking van het Staatstheater Oldenburg en het Noord Nederlands Toneel in Groningen levert hiervoor goede voorbeelden.

Op lange termijn is het doel Groningen en Oldenburg op cultureel gebied in een Noord-Europees stedelijk netwerk te verbinden.

Overeenkomst

- Beide steden onderstrepen met het 10-puntenprogramma de serieuze wens de succesvolle stedenband op verschillende gebieden nauwer aan te halen en te verduurzamen.
- De verantwoordelijke bestuursorganen van de stad worden verzocht om op basis van dit 10-puntenprogramma samen jaarlijkse werkprogramma's voor concrete projecten te ontwikkelen en uit te voeren.
- Beide steden zeggen toe de uitvoering te ondersteunen door het ter beschikking stellen van financiële middelen voor personeel en goederen (projecten, evenementen). Hierbij dienen de financieringsmogelijkheden van de nationale overheden dan wel de Europese Unie optimaal te worden benut.
- Beide steden komen een evaluatie van de samenwerking na vier jaar overeen, en indien vereist aanpassing/aanvulling van het strategische programma.

Oldenburg, 22 april 2008

namens de Stadt Oldenburg (Oldb.)
Bundesrepublik Deutschland

namens de gemeente Groningen
Koninkrijk der Nederlanden

prof dr. Gerd Schwandner
Oberbürgermeister

Jacques Wallage
Burgemeester

Dick H. Vrieling
Gemeenteraad

BIJLAGE

Voorbeelden van samenwerking tussen Groningen en Oldenburg

1. Samenwerking op bestuurlijk gebied

- Gemeenschappelijke zitting van de gemeenteraden op 22 april 2008 in Oldenburg
- Bezoek van de Commissie Milieu, Openbare Werken en Zorgbeleid in Groningen (gepland eind mei 2008)
- Uitwisseling van personeel en gemeenschappelijke workshops van Economische zaken en andere afdelingen van de gemeenten (2007, 2008)
- Bezoek van de Commissie Economische Zaken, Martinihal en Verkeer in Groningen (2005)
- Uitwisseling van de commissies "Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening" resp "Stadtplanung und Bauen" (Voorstel)
- Bestaande bilaterale contacten van partijen en organisaties

2. Stedelijke en regionale ontwikkeling

- Jaarlijkse workshops van de stadsplanners van Groningen en Oldenburg
- Gemeenschappelijk symposium „creative cities“ (gepland)

3. Economie

- Beurspresentaties in de partnerstad: „Promotiedagen (2006, 2007, 2008), „Business Plus“ (2007) en „Hanse Expo“ (2008).
- Vestiging van een Gronings bedrijf in Oldenburg: oprichting van de firma Lijnco-Wintermann
- Gemeenschappelijke contactdagen voor startende ondernemers en een tweetalig startersportaal van de Kamers van Koophandel en Fabrieken.
- Het „Firmenquartier Tweelbäke“ is door de Groningse projectontwikkelaar Van Leeuwen gebouwd naar het voorbeeld van het Eems Bedrijvencentrum in Groningen.
- Uitwisselingsprogramma van de Technologie- en Starterscentra.

4. ICT

- Gemeenschappelijke onderzoeksprojecten van OFFIS, Oldenburg en SIOG, Groningen. Opbouw van een instituut volgens het OFFIS-model in Groningen, begeleid door OFFIS.
- Regelmatige „IT-stamtafels“ in Groningen en Oldenburg over diverse ICT-thema's: georganiseerd door OFFIS, Wirtschaftsförderung en ICT-Plattform Groningen (vanaf mei 2008)
- Bedrijvenproject over het gebruik van computergestuurde energieverbruikmeters in Groningse en Oldenburgse huishoudens (gepland)
- Uitwisseling van ervaringen en samenwerking op het gebied van e-government: bv. in het kader van de e-government-dag; eventueel betrokkenheid bij het "luK-Netzwerk Virtuelle Region Nordwest"
- ICT-dag van Groningse en Oldenburgse ICT-bedrijven (juni 2005)

5. Energie-, milieu- en klimaatsbeleid

- Medewerking bij de door de Nieuwe Hanze Interregio (NHI) georganiseerde conferentie „ Op weg naar één Europese energieregio" op 15 en 16 mei 2008 in Oldenburg.
- Inhoudelijke betrokkenheid van de steden bij de NHI-brochure "Op weg naar één Europese energieregio" (2007)
- Gemeenschappelijke beursstanden van de energieclusters Energy Valley en OLEC op de beurzen "energy convention", Groningen (2007) en "Oldenburger Gastage", Bad Zwischenahn (2006) „Hanse Expo“, Oldenburg (2008)
- EU-project (INTERREG III B) „Sustain“ 2005-2007: uitwisseling door de clusters OLEC/energy valley
- Project "Fit for new energy" van het "Bildungswerks der Niedersächsischen Wirtschaft" met betrokkenheid van Energy Valley, Value in the Valley en OLEC
- Gemeenschappelijke deelname van de steden aan INTERREG IV B Projekt „Build with CaRe (Carbon Reduction)“ : project voor efficiënt energieverbruik in gebouwen (start oktober 2008)

6. Europese en internationale samenwerking

- Deelname van Groningen aan het "1. Internationale Freundschaftstreffen" in Oldenburg (8-11 mei 2008)
- Gemeenschappelijke uitwisseling met andere Europese partnersteden (gepland)
- Gemeenschappelijke coöperatie met China (trilaterale stedenband Groningen en Oldenburg met Tianjin en Xi'an, juli 2007; gemeenschappelijke economische delegatie 2008; uitwisseling in „china-roundtable“ Oldenburg)

7. Wetenschap en onderwijs

- Betrokkenheid van Groningen bij de prijsvraag „Stadt der Wissenschaft“, in de conceptuele fase en met de „Discovery“-Truck van de Rijksuniversiteit Groningen (RuG)
- Coöperatieve studierichting Bachelor of Nursing met ingang van september 2008 als duale studie voor geëxamineerde verpleegkrachten van de drie Oldenburgse ziekenhuizen. Theoretisch gedeelte aan de Hanzehogeschool, praktische opleiding in de ziekenhuizen in Oldenburg.
- Hanse Law School Groningen, Oldenburg, Bremen met een gemeenschappelijke juridisch studieprogramma sinds 2002/2003, partners: Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, Rijksuniversiteit Groningen, Universität Bremen
- Mogelijkheid voor studenten aan de Fachhochschule OOW en de Hanzehogeschool om in het kader van het internationale netwerk "ECEM-European Civil Engineering Management / Europäisches Bauwesen" een dubbeldiploma te behalen, uitwisseling van studenten en docenten
- Diverse gemeenschappelijke onderwijs- en onderzoekprojecten van de hogescholen en universiteiten

8. Sociale zaken en welzijn, sport en jeugd

- Uitwisseling van bv. werklozeninitiatieven, internationale hulporganisaties, instellingen van sociaal-cultureel en maatschappelijk werk (voorstel)

- Uitwisseling van ervaringen op het gebied van de kinderopvang en het onderwijsbeleid (voorstel)
- Contacten tussen vakbonden en werknemersvertegenwoordigers in de Interregionale Vakbondsraad Weser Ems Noord Nederland (IVR WENN) sinds 1979
- „Oldenburgs-Groningse sportdag“ (voorstel)
- Groningse leerlingen ontmoeten Oldenburgse leerlingen naar aanleiding van de KIBUM 2008 (zie punt 10).
- In het project „Youth for Innovation“ (Y4I) werken groepen leerlingen uit het Weser-Ems-gebied en uit Noord-Nederland samen aan innovatieve projecten over economisch en regionaal relevante thema's, 2005-2007. Penvoerder: gemeente Oldenburg, sinds 2007 is penvoerder de Eems Dollard Regio (EDR).
- Jumelage tussen het Neues Gymnasium Oldenburg en het H.N. Werkman College Groningen
- Project „Oldenburg kocht“ (Oldenburg kookt) naar aanleiding van het 900-jarig jubileum van de stad Oldenburg met deelname van Groningen

verdere contacten:

- Politie / International Police Association Oldenburg en Groningen
- Singers and Players Club Oldenburg en Stichting Folk Groningen
- Oldenburgse en Groningse Cricket Club
- Oldenburger Ruderverein en KGR de Hunze
- Atletiek- en basketbalverenigingen in Groningen en Oldenburg

9. Toerisme en marketing

- Presentatie van Oldenburg Tourismus en Marketing (OTM) op de promotiedagen (2007) en in de Groningse binnenstad (2005-2007)
- Wederzijdse scholing van het personeel van OTM en VVV over toerisme en over de plaatselijke bezienswaardigheden (2005).
- Het bedrijf „publicexpress“ biedt een buslijndienst aan tussen Groningen en Oldenburg/Bremen , via het internet bovendien inlichtingen over evenementen en toeristische uitstapjes in het Nederlands en het Duits.

10. Cultuur

- Bij bijzondere activiteiten wordt getoets of de partner betrokken is: bv. jaarlijkse Noorderlicht Fotomanifestatie Groningen, de voor de lange termijn opgezette City of Talent Marketingcampagne Groningen, Landenweek Groningen 2008, 900-jarig stadsjubileum Oldenburg 2008, Hanze Jaar Groningen 2009, 20 jaar Val van de Muur Duitsland 2009, Duitsland in Groningen 2010, Groningen Forum 2012.
- Het Staatstheater Oldenburg en het Noord Nederlands Toneel hebben in 2007 een coproductie in het Duits/Nederlands/Engels ontwikkeld, die meerdere keren met succes in Oldenburg, Groningen en Amsterdam is opgevoerd. Nieuwe coproductie in combinatie met een gastoptreden gepland (vanaf 2009)
- Contacten: Kunstschule KLEX en Kunsten Centrum Groningen en Drenthe
- Contacten: Kulturretage en Grand Theatre / Jugendtheatergruppe

- De kinderboekenbeurs KIBUM in Oldenburg 2008 met partnerland Nederland, o.m. met Nederlandse en Vlaamse auteurs. Duitse en Nederlandse bibliotheken werken samen in netwerken.
- Regelmatige gastoptredens van het Staatsorchester Oldenburg en het Noord Nederlands Orkest in de partnerstad en presentatie van composities uit het buurland
- Groningse reizende tentoonstelling "Promised Land" (noorderlicht) in het Stadtmuseum Oldenburg (2007)
- De Bund Bildender Künstler BBK en de Galerie Noord tonen regelmatig exposities van elkaar